

WYROK

z dnia 6 listopada 2012 r.

Sygn. akt SK 29/11*

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Piotr Tuleja – przewodniczący
Zbigniew Cieślak – sprawozdawca
Małgorzata Pyziak-Szafnicka
Stanisław Rymar
Andrzej Wróbel,

protokolant: Krzysztof Zalecki,

po rozpoznaniu, z udziałem skarżących oraz Sejmu i Prokuratora Generalnego, na rozprawie w dniu 6 listopada 2012 r., połączonych skarg konstytucyjnych:

- 1) Arkadiusza Glapy o zbadanie zgodności art. 116 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750, ze zm.) z art. 2, art. 7, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 60, art. 65 ust. 1, art. 77 ust. 1 Konstytucji oraz art. 25 lit. c Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167) w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.),
- 2) Pawła Góralczyka o zbadanie zgodności art. 116 ust. 1 i 2 ustawy z 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 7, art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

o r z e k a:

Art. 116 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, Nr 107, poz. 679, Nr 113, poz. 745, Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 112, poz. 654, Nr 122, poz. 696, Nr 171, poz. 1016 i Nr 236, poz. 1396) jest zgodny z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32, art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070, z 2005 r. Nr 169, poz. 1417, z 2009 r. Nr 56, poz. 459 i Nr 178,

* Sentencja została ogłoszona dnia 16 listopada 2012 r. w Dz. U. z 2012 r. poz. 1260.

poz. 1375, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1307 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654) **umorzyć postępowanie w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

I

1. W skierowanej do Trybunału Konstytucyjnego skardze konstytucyjnej z 30 lipca 2011 r., skarżący Arkadiusz Glapa wniósł o stwierdzenie, że art. 116 ust. 1-3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750, ze zm.; dalej: ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych) jest niezgodny z art. 2, art. 7, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 60, art. 65 ust. 1, art. 77 ust. 1 Konstytucji, art. 25 lit. c Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: Pakt) w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja). Następnie pismem procesowym z 30 listopada 2011 r. skarżący cofnął żądanie zbadania zgodności art. 116 skarżonej ustawy z art. 31 ust. 3 Konstytucji. W powyższym piśmie uznał za konieczne i w pełni uzasadnione zbadanie konstytucyjności art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Chociaż w piśmie z 30 listopada 2011 r. skarżący przyznał, że nie dysponuje ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, to jednak w piśmie z 30 stycznia 2012 r. poinformował, że decyzja nr 467/2009 z 9 listopada 2009 r. została wydana na podstawie art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, stąd zasadna jest kontrola również w tym zakresie.

W skierowanej do Trybunału Konstytucyjnego skardze konstytucyjnej z 21 lutego 2011 r. skarżący Paweł Góralczyk wniósł o stwierdzenie niezgodności art. 116 ust. 1-3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 2, art. 7, art. 31 ust. 3, art. 32, art. 77 ust. 1 Konstytucji RP, art. 60 i 65 ust. 1 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji, art. 25 lit. c Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Następnie pismem procesowym z 17 maja 2011 r. skarżący wycofał żądanie zbadania zgodności art. 116 zaskarżonej ustawy z art. 31 ust. 3 Konstytucji.

W piśmie z 17 maja 2011 r. skarżący przyznał, że ostateczna decyzja, z którą wiąże naruszenie konstytucyjnych praw nie została wydana na podstawie art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, lecz jedynie na podstawie art. 116 ust. 1 i 2 zaskarżonej ustawy.

W wyniku uwzględnienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego wydane we wstępnej kontroli z 15 września 2011 r. umarzające postępowanie w zakresie zbadania zgodności art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy i odmawiające nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej, zaskarżającego rozstrzygnięcie w części, zakres zaskarżenia w niniejszej skardze został ograniczony do badania zgodności art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 7, art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32, art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Z uwagi na tożsamość przedmiotową skarg konstytucyjnych, Prezes Trybunału Konstytucyjnego zarządził dołączenie skargi konstytucyjnej z 21 lutego 2011 r. do skargi

konstytucyjnej z 30 lipca 2011 r. i rozpoznanie ich pod wspólną sygnaturą SK 29/11 (zarządzenie z 23 kwietnia 2012 r.).

1.1. Skarga konstytucyjna z 30 lipca 2011 r. Arkadiusza Glapy została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Dowódca Śląskiego Okręgu Wojskowego decyzją nr 212/Kadr z 22 listopada 2002 r. wypowiedział skarżącemu stosunek służbowy zawodowej służby wojskowej ze względu na likwidację zajmowanego stanowiska służbowego i brak możliwości wyznaczenia na inne stanowisko służbowe.

Skarżący 3 listopada 2006 r. wystąpił do Dowódcy Wojsk Lądowych o stwierdzenie nieważności decyzji nr 212/Kadr o wypowiedzeniu stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej. Decyzją nr 1580/Pers z 22 listopada 2006 r. organ odmówił stwierdzenia nieważności decyzji nr 212/Kadr. Po rozpatrzeniu odwołania wniesionego przez skarżącego od tej decyzji, Minister Obrony Narodowej decyzją nr 542/Kadr z 26 lutego 2007 r. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. Następnie, w wyniku złożenia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, sąd wyrokiem z 27 czerwca 2007 r., sygn. akt II SA/Wa 794/07, oddalił skargę. W wyniku wniesionej skargi kasacyjnej, Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 29 października 2008 r., sygn. akt I OSK 1691/07, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. W konsekwencji, wyrokiem Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 8 kwietnia 2009 r., sygn. akt II SA/Wa 148/09, uchylono ostateczną decyzję organu drugiej instancji oraz utrzymaną przez nią w mocy decyzję organu pierwszej instancji o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji.

Ostateczną decyzją nr 807/Pers z 3 września 2009 r. Dowódca Wojsk Lądowych stwierdził nieważność decyzji nr 212/Kadr.

W związku z powyższym wnioskiem datowanym na 1 października 2009 r. skarżący zwrócił się do Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego o „podjęcie działań faktycznych i prawnych mających na celu realizację decyzji z 3 września 2009 r.”. We wniosku zażądał wskazania terminu i miejsca, w jakim ma się stawić celem podjęcia obowiązków służbowych na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym.

Dowódca Śląskiego Okręgu Wojskowego decyzją z 9 listopada 2009 r., nr 467/2009, stwierdził, że data zwolnienia skarżącego z zawodowej służby wojskowej przypadająca na 31 stycznia 2003 r. nie ulega zmianie. Uznał jednocześnie, że zwolnienie skarżącego z zawodowej służby wojskowej nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej oraz przyznał mu odszkodowanie od Skarbu Państwa w wysokości sześciokrotności kwoty uposażenia przysługującego na stanowisku służbowym wraz z odpowiednimi dodatkami o charakterze stałym liczonego według stawek na porównywalnym pod względem stopnia etatowego i grupy uposażenia stanowisku służbowym, obowiązujących w dniu uprawomocnienia się decyzji Dowódcy Wojsk Lądowych. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że żądanie skarżącego dotyczące przywrócenia go do zawodowej służby wojskowej nie może zostać uwzględnione z przyczyn formalnoprawnych. Zgodnie z obowiązującym aktualnie stanem prawnym (art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych), w razie stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez organ wojskowy ulegają uchyleniu jego skutki, jednakże data zwolnienia żołnierza z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, a żołnierzowi zawodowemu przysługuje odszkodowanie od Skarbu Państwa w oznaczonej wysokości. Organ podkreślił, że w sprawie skarżącego zachodzi podstawa do zastosowania art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych w brzmieniu aktualnym, ponieważ ponowne wszczęcie przez Dowódcę

Wojsk Lądowych postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego, zakończone wydaniem przez ten organ decyzji nr 807/Pers z 3 września 2009 r., nastąpiło w nowym stanie prawnym, tj. po 1 stycznia 2008 r. Wskazano również, że wcześniejsze postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji z 22 listopada 2002 r. zostało ostatecznie zakończone w okresie obowiązywania poprzedniej regulacji, tj. 26 lutego 2007 r., kiedy to Minister Obrony Narodowej ostateczną decyzją nr 542/Kadr utrzymał w mocy decyzję nr 1580/Pers z 22 listopada 2006 r. o odmowie stwierdzenia nieważności decyzji nr 212/Kadr.

Od powyższej decyzji skarżący odwołał się do Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, który decyzją nr 152 z 17 lutego 2010 r. utrzymał ją w mocy. W wyniku wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Bydgoszczy, wyrokiem z 29 czerwca 2010 r., sygn. akt II SA/Bd 417/10, uchylił zaskarżoną decyzję oraz poprzedzającą ją decyzję nr 467/2009. Natomiast w wyniku wniesienia skargi kasacyjnej od powyższego wyroku przez Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych, Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z 5 kwietnia 2011 r., sygn. akt I OSK 1697/10, uchylił zaskarżony wyrok i oddalił skargę, nie stwierdzając naruszenia prawa przez organ.

1.2. Skarga konstytucyjna z 28 lutego 2011 r. Pawła Góralczyka została wniesiona w związku z następującym stanem faktycznym:

Skarżący został zwolniony z zawodowej służby wojskowej w wyniku rozkazu personalnego z 30 lipca 2007 r. Dowódcy 10 Brygady Kawalerii Pancernej w Świętoszowie wydanego na podstawie art. 111 pkt 4, art. 115 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Po wniesieniu odwołania, decyzja została utrzymana, natomiast w wyniku wniesienia skargi do sądu administracyjnego – obie decyzje organu pierwszej i drugiej instancji zostały uchylone przez sąd administracyjny.

Skarżący wystąpił o przywrócenie do zawodowej służby wojskowej, jednak decyzją z 25 maja 2009 r. nr 1/2009/Rp, Dowódca Jednostki Wojskowej nr 2399 w Świętoszowie stwierdził, że skarżący został zwolniony ze służby wojskowej. Zgodnie z art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, w takich wypadkach data zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, przy czym uznaje się, że zwolnienie żołnierza zawodowego nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej.

Dowódca Jednostki Wojskowej nr 1588 w Żaganiu, działając jako organ drugiej instancji, do którego skarżący wniósł odwołanie, decyzją z 24 lipca 2009 r. utrzymał zaskarżoną decyzję w mocy, a Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gorzowie Wielkopolskim w wyroku z 22 grudnia 2009 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II SA/Go 795/09 oddalił skargę. Podobnie Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 7 października 2010 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I OSK 539/10 oddalił skargę kasacyjną.

W obu wniesionych skargach argumenty mające świadczyć o niezgodności skarzonego art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z Konstytucją są takie same.

1.3. Z wniesionych skarg konstytucyjnych jak również pism procesowych wynika, że niezgodności art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 60 Konstytucji skarżący upatrują w pozbawieniu stosunku służbowego zasadniczej cechy, jaką jest trwałość. Przez „dostęp do służby publicznej” skarżący rozumieją sytuację, w której powinni zostać automatycznie przywrócenii do służby po tym, jak stwierdzono nieprawidłowości przy zwolnieniu. Odmawianie tego przywrócenia jest zdaniem skarżących odmową dostępu do służby wojskowej jako służby publicznej, podczas gdy

żołnierze zawodowi powinni mieć większe niż inni obywatele gwarancje stabilności zatrudnienia. Niezgodność art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 65 ust. 1 Konstytucji polega na tym, że mimo niezgodnego z prawem zwolnienia ze służby, skarżącym odmówiono przywrócenia do tejże pracy, a zatem zabroniono im niejako kontynuowania zatrudnienia na dotychczasowych zasadach.

Skarżący w skargach przywołują orzecznictwo Trybunału odnoszące się do zasady równości wynikającej z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Następnie przytaczają regulacje w zakresie skutków uchylenia bądź stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu z pracy dotyczące innych służb mundurowych, jak również pracowników. Kończą je konkluzją, że podobnej, w znaczeniu tak niekorzystnej jak w przypadku żołnierzy zawodowych regulacji zawartej w art. 116 skarżonej ustawy, nie zawierają żadne inne przepisy dotyczące funkcjonariuszy służb mundurowych, ani też osób zatrudnionych w ramach stosunków pracowniczych.

Zdaniem skarżących, decyzje naruszają konstytucyjne prawo zawarte w art. 7 Konstytucji do rozpatrzenia sprawy w sposób respektujący porządek prawny i zasady obowiązujące w demokratycznym państwie prawnym.

Określone w art. 116 skarżonej ustawy zasady dotyczące zwolnienia ze służby naruszają ponadto prawo skarżących do wynagrodzenia szkody, jaka została im wyrządzona przez niezgodne z prawem działania organu władzy publicznej, co uzasadnia niezgodność z art. 77 ust. 1 Konstytucji.

W skargach konstytucyjnych podniesiono, że zaskarżony art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych powinien również zostać poddany kontroli w zakresie zgodności z zasadą poprawnej legislacji wyrażoną w art. 2 Konstytucji.

2. Marszałek Sejmu w piśmie z 20 marca 2012 r. zawierającym stanowisko do skargi konstytucyjnej A. Glapy wniósł o stwierdzenie, że art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych nie jest niezgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji. Ponadto wniósł o umorzenie postępowania w pozostałym zakresie dotyczącym badania konstytucyjności, ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

Rozważania dotyczące ewentualnej relacji zaskarżonego przepisu ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z przywołanymi wzorcami kontroli zawartymi w skardze konstytucyjnej zostały poprzedzone przybliżeniem regulacji dotyczących sytuacji prawnej pracownika oraz ochrony trwałości jego stosunku pracy w zakresie odnoszącym się do przysługującej odprawy pieniężnej w razie rozwiązania stosunku pracy, jak również ochrony, jaka przysługuje w razie ustalenia, że wypowiedzenie umowy zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę. Marszałek Sejmu zauważył, że w drugim przypadku sąd, stosownie do żądania pracownika, orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu – o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Chociaż sąd jest związany dokonaniem wyborem pracownika w zakresie przywrócenia do pracy albo wypłatą odszkodowania, to jednak ustawodawca w art. 45 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.) przewidział wyjątki w zakresie uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy, jeśli sąd ustali, że uwzględnienie żądania pracownika jest niemożliwe albo niecelowe. Wówczas sąd orzeka o odszkodowaniu.

Odnosząc się do zarzutu odmiennego uregulowania skutków prawnych stwierdzenia nieważności decyzji o wypowiedzeniu „zatrudnienia” żołnierzowi zawodowemu z powodu likwidacji jednostki wojskowej w stosunku do zasad rządzących zwalnianiem funkcjonariuszy innych służb mundurowych, Marszałek Sejmu zauważył m.in., że nie można zakładać, że istotną (relewantną) cechą oznaczającą określoną

kategorię podmiotów jest generalna przynależność zawodowa do służb mundurowych. W związku z tym nie można dokonywać oceny zgodności z zasadą równości wobec prawa zaskarżonego przepisu przez proste odwołanie się do innych ustaw pragmatycznych, w szczególności wtedy gdy ustawodawca nie uregulował w sposób jednolity dla wszystkich funkcjonariuszy służb mundurowych skutków prawnych uchylecia decyzji o wypowiedzeniu stosunku prawnego służby z powodu likwidacji jednostki organizacyjnej i braku możliwości wyznaczenia innego stanowiska.

Zdaniem Marszałka, w analizowanym przypadku zarzut naruszenia jednakowych zasad zwalniania ze służby jest nieuzasadniony również dlatego, że adresatami normy prawnej zawartej w kwestionowanym przepisie są wszyscy żołnierze zawodowi. Marszałek zauważył, że zaskarżony przepis nie normuje zasad zwalniania żołnierzy zawodowych ze służby, lecz skutki niezgodnych z prawem takiej decyzji odnosi do sfery stosowania prawa, a nie jego stanowienia. W tym kontekście zaznaczył, że Trybunał Konstytucyjny nie jest uprawniony do kontrolowania aktów administracyjnych wydanych w indywidualnych sprawach i nie został powołany do oceniania procesu stosowania prawa w poszczególnych przypadkach przez organy wojskowe.

Marszałek stwierdził, że zaskarżony przepis nie pozbawia skarżącego możliwości powrotu do wykonywania zawodu żołnierza, gdyż nie formułuje zakazu ubiegania się o przyjęcie rezerwisty do służby zawodowej.

Umorzenie postępowania w zakresie kontroli zgodności art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z Konstytucją Marszałek Sejmu uzasadnił tym, że skarżący domaga się odmiennego od obecnie obowiązującego i w tym sensie nowego zakresu regulacji w zakwestionowanym przepisie, w postaci wprowadzenia do ustawy pragmatycznej instytucji „przywrócenia do służby”. Istotę zarzutu konstytucyjnego Marszałek Sejmu sprowadził do żądania unormowania skutków uchylecia decyzji o wypowiedzeniu służby w sposób określony przez skarżącego. Skarżący, zdaniem Marszałka Sejmu, nie kwestionował normatywnej treści przepisu jako takiej, lecz żąda jej zmiany przez przyznanie żołnierzowi zawodowemu uprawnienia do „przywrócenia do służby”, a więc całkiem innego modelu gwarancji dla zwolnionego żołnierza, niż został przewidziany przez ustawodawcę. Prowadzi to zdaniem Marszałka Sejmu do wniosku, że skarżący skoncentrował się na tzw. zaniechaniu prawodawczym, formułując raczej postulat *de lege ferenda*. Badanie takich zaniechań oraz stwierdzanie związku z nimi naruszenia Konstytucji nie mieści się w zakresie właściwości Trybunału Konstytucyjnego, co jednoznacznie wynika z art. 188 pkt 1-3 Konstytucji.

Odnosząc się do powołanych w skardze konstytucyjnej wzorców kontroli zawartych w art. 25 lit. c Paktu oraz w art. 6 ust. 1 Konwencji, Marszałek Sejmu stwierdził, że art. 79 ust. 1 Konstytucji wyraźnie wyklucza możliwość dochodzenia w procedurze skargi konstytucyjnej praw i wolności zagwarantowanych przez prawo międzynarodowe. Zatem postępowanie w tym zakresie powinno zostać umorzone.

Takie samo stanowisko Marszałek Sejmu zajął w stosunku do wzorca dotyczącego art. 7 Konstytucji. Powołując się na ustalone orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym przywołany artykuł Konstytucji nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli, Marszałek wniósł o umorzenie postępowania w tym zakresie ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

Zdaniem Marszałka Sejmu, istnieją także podstawy do umorzenia postępowania odnośnie do badania art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych w zakresie kontroli z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32 oraz art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Stanowisko jest uzasadnione tym, że z treści skargi konstytucyjnej, jak również z treści dodatkowych pism skarżącego nie wynika, w jaki sposób ustalona w tym

przepisie wysokość odszkodowania narusza prawo dostępu do służby publicznej oraz wolność wykonywania zawodu.

Odnosząc się do modyfikacji skargi konstytucyjnej dokonanej przez skarżącego po jej wniesieniu, Marszałek Sejmu zauważa, że zasadność kontroli art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy z zasadą prawidłowej legislacji wywodzoną z art. 2 Konstytucji ani z zasadą równości zawartą w art. 32 Konstytucji nie została odpowiednio uzasadniona. Mając to na uwadze Marszałek wniósł o umorzenie postępowania w odniesieniu do art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Odnosząc się do zarzutu niekonstytucyjności art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z powodu naruszenia art. 77 ust. 1 Konstytucji, Marszałek Sejmu podniósł, że publicznoprawny charakter stosunku służby nie może przemawiać za objęciem odpowiedzialnością Skarbu Państwa, o której mowa w tym wzorcu kontroli, niezgodnych z prawem działań organów wojskowych w sferze zatrudnienia. Z ochrony przewidzianej przez ten wzorzec nie może korzystać żołnierz w ramach łączącego go z państwem stosunku zatrudnienia. Zdaniem Marszałka Sejmu, art. 77 ust. 1 Konstytucji nie powinien być stosowany wobec organów władzy publicznej działających jako pracodawca. Uzasadnia to stwierdzenie, że art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy nie jest niezgodny z art. 77 ust. 1 Konstytucji.

Marszałek Sejmu w piśmie z 10 maja 2012 r., zajmując stanowisko w sprawie skargi konstytucyjnej P. Góralczyka, podtrzymał konkluzje i uzasadnienie stanowiska Sejmu zajęte w piśmie z 20 marca 2012 r. przedstawionym w związku ze skargą konstytucyjną A. Glapy.

3. W piśmie z 29 grudnia 2011 r. stanowisko w sprawie skargi konstytucyjnej A. Glapy zajął Prokurator Generalny. Stwierdził, że:

1) art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych w zakresie, w jakim stanowią, że w razie stwierdzenia nieważności decyzji o wypowiedzeniu stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanej przez organ wojskowy, ulegają uchynieniu skutki tej decyzji, jakie wynikły dla żołnierza zawodowego z tego tytułu, przy czym data zwolnienia określona w tej decyzji nie ulega zmianie, są zgodne z art. 2, art. 60 i art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji oraz nie są niezgodne z art. 7 i art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

2) postępowanie, w zakresie badania zgodności art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 25 lit. c Paktu, a także art. 6 ust. 1 Konwencji podlega umorzeniu na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK, ze względu na niedopuszczalność wyroku,

3) postępowanie, w zakresie zbadania zgodności art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 2, art. 7, art. 60 i art. 65 ust. 1 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji, a także w zakresie zbadania zgodności art. 116 ust. 1 i 2 tej ustawy z art. 31 ust. 3 Konstytucji podlega umorzeniu na podstawie art. 39 ust. 1 pkt 2 ustawy o TK wobec cofnięcia skargi konstytucyjnej w części.

Prokurator zauważył, że pierwotne żądanie wniesione w skardze konstytucyjnej z 30 lipca 2011 r. przez pełnomocnika skarżącego zostało ograniczone do konieczności rozpoznania skargi w zakresie zgodności tylko art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 2, art. 7, art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32, art. 60 w związku z art. 2 i art. 32 oraz art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Zdaniem Prokuratora, przesłanki warunkujące dopuszczalność rozpoznania skargi konstytucyjnej zostały w niniejszej sprawie spełnione. Zdaniem Prokuratora, analiza *petitum* skargi łącznie z jej uzasadnieniem wskazuje na naruszenie norm konstytucyjnych

wynikające z faktu, że w decyzji administracyjnej Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego nr 467/2009 z 9 listopada 2009 r. rozstrzygnięto o dacie zwolnienia skarżącego z zawodowej służby wojskowej z dniem 31 stycznia 2003 r., odmawiając mu jednocześnie przywrócenia do tejże służby i przyznając mu odszkodowanie, w określonej w przepisach wysokości, mimo że została poniesiona znacznie wyższa szkoda, rozumiana jako prawo do zaległego – od dnia przeniesienia do rezerwy – wynagrodzenia.

Przy badaniu zgodności zaskarżonego przepisu z art. 60 Konstytucji, Prokurator odwołał się do orzecznictwa TK, z którego wynika, że ustawa musi określać obiektywne kryteria doboru kandydatów do służby publicznej oraz regulować zasady i procedurę rekrutacji w taki sposób, aby zapewnić przestrzeganie zasady równości szans wszystkich kandydatów, bez jakiegokolwiek dyskryminacji i nieuzasadnionych ograniczeń. W tym zakresie mieści się również możliwość ustalenia szczegółowych warunków dostępu do konkretnej służby, ze względu na jej rodzaj i istotę. Wynika stąd, że nikomu, również obywatelowi polskiemu, nie przysługuje roszczenie o przyjęcie do służby publicznej. Ustawa powinna określać kryteria zwalniania ze służby, procedurę podejmowania decyzji w tym zakresie, w celu wykluczenia wszelkiej dowolności działania władz publicznych. Istotne jest również, aby decyzje o odmowie przyjęcia do służby wojskowej oraz zwolnieniu ze służby były poddane kontroli sądowej.

Powyższe wskazuje, zdaniem Prokuratora, że zarzuty podnoszone przez skarżącego, iż określone w art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie zasadniczej żołnierzy zawodowych zasady dotyczące zwolnienia żołnierzy zawodowych ze służby, w zakresie, w jakim znajdują zastosowanie do skarżącego, naruszają konstytucyjne prawo dostępu do zawodowej służby wojskowej jako służby publicznej, pozbawiając stosunek służbowy zasadniczej cechy, jaką jest jego trwałość, jest chybiony.

Ze stanowiska Prokuratora wynika, że nietrafne jest rozumienie przez skarżącego „dostępu do służby publicznej” jako sytuacji, w której powinien on być automatycznie przywrócony do służby po tym, jak stwierdzono nieprawidłowości przy jego zwolnieniu, a także wywodzenie z zakresu pojęcia „dostępu do służby publicznej” większych niż inni obywatele gwarancji stabilności zatrudnienia. Prokurator podkreśla, że wypowiedzenie skarżącemu stosunku służbowego poddane było kontroli sądowej, a droga do zawodowej służby wojskowej nie została definitywnie zamknięta, ponieważ może ubiegać się o ponowne przyjęcie do zawodowej służby wojskowej na zasadach ogólnych.

Zdaniem Prokuratora, niewłaściwe jest porównywanie sytuacji prawnej żołnierzy zawodowych z sytuacją innych służb mundurowych. Odwołując się do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, zauważył, że istnieją odrębności poszczególnych formacji mundurowych. Odmienny status żołnierza zawodowego uzasadnia różnicowanie jego pozycji prawnej w porównaniu z funkcjonariuszami pozostałych służb mundurowych. W tej sytuacji żołnierze zawodowi oraz inni funkcjonariusze służb mundurowych nie charakteryzują się takimi samymi lub podobnymi cechami w stopniu równym, tzn. nie występują w relewantnej sytuacji. Brak jest możliwości dowodzenia, że kwestionowana norma, w określony sposób regulująca skutki stwierdzenia nieważności wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez organ wojskowy, może być uznana za sprzeczną z konstytucyjnym standardem nakazującym równe traktowanie obywateli charakteryzujących się takimi samymi lub podobnymi cechami w jednakowy sposób. Zdaniem Prokuratora, trudno wywodzić, że wynikające z art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych konsekwencje stwierdzenia nieważności decyzji o wypowiedzeniu stosunku służbowego ograniczają prawo równego dostępu żołnierza zawodowego do służby publicznej, a tym samym naruszają art. 60 w związku z art. 32 Konstytucji.

Odnosząc się do badania zaskarżonej regulacji z wzorcem zawartym w art. 65 Konstytucji, Prokurator przypomniał, że ani art. 65, ani żaden inny przepis Konstytucji nie mówi o „prawie do pracy” rozumianym jako podmiotowe prawo jednostki, któremu odpowiada obowiązek władz publicznych do zapewnienia miejsca pracy. Nie można zatem wyprowadzić jakiegokolwiek roszczenia jednostki o zapewnienie zatrudnienia. Określenie „wolność” pracy ma przede wszystkim konotację negatywną, tzn. zabraniającą władzom publicznym tworzenia nieuzasadnionych przeszkód dla wyboru rodzaju i miejsca pracy, nie daje ona natomiast pracownikowi roszczenia o zatrudnienie u konkretnego pracodawcy. Biorąc pod uwagę normatywną treść zasady wolności pracy, podawane przez skarżącego argumenty, mające przemawiać za pozbawieniem go pracy na dotychczasowych zasadach, jawią się jako nieuzasadnione.

Badanie zgodności zaskarżonych przepisów z zasadą poprawnej legislacji, wynikającą z art. 2 Konstytucji, Prokurator łączy z art. 60 i art. 65 ust. 1 Konstytucji. Zauważa, że w skardze nie sprecyzowano, w jaki sposób zaskarżone przepisy pozostają w sprzeczności z zasadą poprawnej legislacji. Analizując zgodność art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, zauważył, że z zasady poprawnej legislacji wynika zakaz stanowienia przepisów, które pozostawiają organom państwowym zbyt dużą swobodę oraz umożliwiają dowolność rozstrzygnięć. Zaskarżone przepisy wprost przewidują określone konsekwencje prawne zaistniałych stanów faktycznych. Powoduje to konkluzję, że zaskarżony przepis jest zgodny z art. 2, art. 60 i art. 65 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji.

Zdaniem Prokuratora, wzorzec kontroli wynikający z art. 77 ust. 1 Konstytucji jest nieadekwatny do kontroli zgodności z Konstytucją art. 116 ust. 1 i 2 zaskarżonej ustawy. Skarżący ostatecznie kwestionuje jedynie przepisy, które zagadnienia odszkodowania nie regulują. Prawo do odszkodowania w sytuacji stwierdzenia nieważności wypowiedzenia stosunku służbowego statuuje art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, co do którego skarżący wyłączył zbadanie konstytucyjności.

Wzorzec zawarty w art. 7 Konstytucji, wyrażający zasadę legalizmu, nie może zostać uznany za normatywną podstawę praw lub wolności chronionych za pomocą skargi konstytucyjnej, zatem, zdaniem Prokuratora, pozostaje nieadekwatnym wzorcem kontroli.

W związku z tym, że umowy międzynarodowe nie mogą stanowić wzorca kontroli skargi konstytucyjnej, zdaniem Prokuratora, w tym zakresie postępowanie powinno zostać umorzone.

W piśmie z 30 maja 2012 r. Prokurator zajął stanowisko w sprawie skargi P. Góralczyka. Stwierdził, że art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych w zakresie, w jakim stanowią, że w razie uchylenia decyzji o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, dokonany przez organ wojskowy, ulegają uchyleniu skutki tej decyzji, jakie wynikły dla żołnierza zawodowego z tego tytułu, przy czym data zwolnienia określona w tej decyzji nie ulega zmianie, są zgodne z art. 60 i art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji oraz nie są niezgodne z art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. W uzasadnieniu powołał takie same argumenty jak w piśmie z 29 grudnia 2011 r.

II

Na rozprawie uczestnicy postępowania podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska.

III

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Przesłanki dopuszczalności skargi konstytucyjnej.

1.1. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji skarga konstytucyjna jest środkiem ochrony konstytucyjnych wolności lub praw: „Każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji”. Przyjęty model skargi konstytucyjnej przesądza, że ma ona charakter konkretnego, subsydiarnego środka ochrony wolności i praw (por. np. postanowienie TK z 25 listopada 2009 r., sygn. SK 30/07, OTK ZU nr 10/A/2009, poz. 159).

Należy wskazać, że rozstrzygnięcie Trybunału, zainicjowane skargą konstytucyjną, choć wywiera skutki *erga omnes*, to w szczególności dotyczy podmiotu, który postępowanie zainicjował. Jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, u materialnych podstaw polskiego modelu skargi konstytucyjnej leży osobisty interes prawny, a nie interes obiektywny – jak w modelu skargi powszechnej. Skarga konstytucyjna jest również skierowana na badanie kwestionowanych aktów prawnych, nie zaś rozstrzygnięć sądowych (zob. J. Trzciński, Uwagi do art. 79, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz*, red. L. Garlicki, t. I, Warszawa 1999).

1.2. Skarga konstytucyjna, poza wymaganiami odnoszącymi się do pisma procesowego, powinna zawierać dokładne określenie ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o wolnościach lub prawach albo obowiązkach określonych w Konstytucji i w stosunku do którego skarżący domaga się stwierdzenia niezgodności z Konstytucją. To znaczy, że przedmiotem skargi konstytucyjnej może stać się wyłącznie przepis stanowiący podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego wobec skarżącego, a nie dowolny przepis. Ponadto skarga powinna wskazywać, jakie konstytucyjne wolności lub prawa i w jaki sposób zostały naruszone. Skarżący jest obowiązany również uzasadnić skargę oraz podać dokładny opis stanu faktycznego.

Kolejnym obowiązkiem skarżącego jest nie tylko wskazanie adekwatnych treściowo wzorców kontroli, przewidujących ochronę określonych praw podmiotowych jednostki, ale również powołanie takich argumentów, które wskazywałyby na brak zgodności zaskarżonego przepisu z Konstytucją. Zgodnie ze stanowiskiem prezentowanym przez Trybunał, zarzuty skargi muszą uprawdopodobniać niekonstytucyjność kwestionowanej regulacji, co oznacza konieczność wywiedzenia ze skarżonych przepisów określonej normy, powołanie właściwych wzorców konstytucyjnych zawierających podmiotowe prawa przysługujące osobom fizycznym i – przez porównanie treści płynących z obu regulacji – wykazanie ich wzajemnej sprzeczności. Innymi słowy, trzon skargi stanowi prawidłowe wskazanie normy płynącej z podstawy normatywnej rozstrzygnięcia i powiązanie jej z adekwatnymi wzorcami konstytucyjnymi (postanowienie TK z 19 lipca 2011 r., sygn. Ts 144/10, OTK ZU nr 4/B/2011, poz. 317).

2. W *petitum* połączonych skarg konstytucyjnych rozpatrywanych w niniejszej sprawie jako zaskarżony przepis wskazano składający się z trzech ustępów art. 116 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750, ze zm.; dalej: ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych). Ma on następującą treść:

„1. W razie uchylenia orzeczenia, o którym mowa w art. 111 pkt 11 i 13-15 lub art. 112 ust. 1 pkt 1, albo uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez organ wojskowy, ulegają uchyleniu skutki tego orzeczenia lub decyzji, jakie wynikły dla żołnierza zawodowego z tego tytułu.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, data zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie, przy czym uznaje się, że zwolnienie żołnierza zawodowego nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ.

3. Żołnierzowi zawodowemu, o którym mowa w ust. 1, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie w wysokości sześciokrotności kwoty uposażenia zasadniczego, wraz z dodatkami o charakterze stałym, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych zmian mających wpływ na prawo do uposażenia lub jego wysokość, a w przypadku gdy stanowisko służbowe, które żołnierz zawodowy zajmował przed zwolnieniem z zawodowej służby wojskowej, nie istnieje, według stawek na porównywalnym pod względem stopnia etatowego i grupy uposażenia stanowisku służbowym, obowiązujących w dniu uprawomocnienia się orzeczenia lub decyzji wymienionych w ust. 1”.

Zaskarżone brzmienie art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych zostało nadane ustawą nowelizującą z dnia 24 sierpnia 2007 r. o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 176, poz. 1242). Celem nowelizacji było uporządkowanie regulacji dotyczących spraw związanych z uchyleniem lub stwierdzeniem nieważności decyzji zwalniającej żołnierza z zawodowej służby wojskowej. Potrzeba ta wynika z tego, że obowiązujące dotychczas przepisy ustawy pragmatycznej nie zawierały regulacji dotyczących spraw związanych z uchyleniem lub stwierdzeniem nieważności decyzji zwalniającej żołnierza z zawodowej służby wojskowej. W takich przypadkach zwykle uznawano, że żołnierz nie został zwolniony ze służby i wypłacano mu uposażenie za cały czas, jaki upłynął od dnia zwolnienia. Często były to okresy kilkuletnie (zob. uzasadnienie projektu ustawy, druk sejmowy nr 1283/V kadencja).

2.1. Jako wzorce kontroli w skargach konstytucyjnych wskazane zostały: art. 2, art. 7, art. 32, art. 31 ust. 3, art. 60, art. 65 ust. 1, art. 77 ust. 1 Konstytucji, art. 25 lit. c Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych (Dz. U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167; dalej: Pakt) w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.; dalej: Konwencja).

Nie ulega wątpliwości, że jako samodzielny wzorzec kontroli w skargach konstytucyjnych wskazano art. 7, art. 31 ust. 3 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji. Ponadto art. 25 lit. c Paktu wymieniono w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji. Ze względu na rozbieżności pomiędzy *petitum* a uzasadnieniem, Trybunał musi dokonać rekonstrukcji pozostałych wzorców.

W obu wniesionych skargach konstytucyjnych zostały wskazane jako oddzielne wzorce kontroli, na co mogłoby wskazywać *petitum* skarg. Przywołanie jako samodzielnych wzorców kontroli art. 2 i art. 32 Konstytucji stało się jedną z podstaw wydania postanowienia z 15 września 2011 r. Trybunału Konstytucyjnego w sprawie skargi konstytucyjnej P. Góralczyka o umorzeniu postępowania w części oraz odmawiającego dalszego biegu skardze konstytucyjnej w pozostałym zakresie. Dopiero w zażaleniu z 6 października 2011 r. na postanowienie skarżący wskazał, że powołanie wzorców z art. 2 i art. 32 Konstytucji było związane z badaniem zgodności z art. 77 ust. 1

oraz art. 60 i art. 65 ust. 1 Konstytucji. Pomimo braku precyzyjnego określenia w *petitum*, miało to wynikać z uzasadnienia skargi konstytucyjnej. W związku z tym według skarżącego chodzi o zbadanie konstytucyjności art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32, art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Podobne zastrzeżenia dotyczące określenia konstytucyjnych wzorców kontroli można wysunąć w stosunku do skargi konstytucyjnej A. Glapy. Chociaż z *petitum* skargi wynika, że wzorce z art. 2, art. 32, art. 60, art. 65 ust. 1 i art. 77 ust. 1 Konstytucji zostały przywołane samodzielnie, w piśmie procesowym z 30 listopada 2011 r. skarżący wskazuje, że chodzi o zbadanie konstytucyjności art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32, art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Na takie wzorce ma wskazywać uzasadnienie skargi.

3. W pierwszej kolejności Trybunał odniesie się do wzorców kontroli z: art. 7, art. 31 ust. 3 Konstytucji, art. 25 lit. c Paktu w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji. Pozostałe wzorce wymagają wyjaśnienia.

3.1. Obaj skarżący wnieśli o zbadanie konstytucyjności art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 7 Konstytucji.

Mimo to w uzasadnieniu nie zostały powołane ani argumenty mające uzasadniać przeprowadzenie badania konstytucyjności (naruszone prawa skarżących), ani argumenty wskazujące na niezgodność z art. 7 Konstytucji zaskarżonego przepisu ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. W piśmie procesowym z 30 listopada 2011 r. skarżący A. Glapa ograniczył się do stwierdzenia, że wydana decyzja narusza konstytucyjne prawo do rozpatrzenia jego sprawy w sposób respektujący porządek prawny i zasady obowiązujące w demokratycznym państwie prawnym, łącząc to prawo z zasadą zawartą w art. 7 Konstytucji. Jednak w podsumowaniu pisma, wskazując oczekiwany zakres kontroli, skarżący pomija zupełnie konieczność kontroli zgodności z art. 7 Konstytucji.

Odniesienie się do zgodności zaskarżonej ustawy z art. 7 Konstytucji jest jednak konieczne, ze względu na brak jednoznacznego oświadczenia skarżącego o wycofaniu żądania badania zgodności w tym zakresie.

Istotą regulacji art. 7 Konstytucji (zasada legalizmu) jest nakaz działania organów władzy publicznej w granicach wyznaczonych przez prawo, w którym powinna być zawarta zarówno podstawa działania, jak też określone granice ich działania. Art. 7 Konstytucji jest przykładem unormowania wprowadzającego zasadę ustrojową Rzeczypospolitej Polskiej, która to zasada nie może stanowić samodzielnego wzorca kontroli konstytucyjności prawa. Z art. 7 nie wynikają żadne wolności ani prawa konstytucyjne, które mogłyby być chronione w trybie skargowym. Bez powiązania z przepisem Konstytucji przyznającym jednostce prawo podmiotowe, kontrola aktu prawnego w trybie skargowym pod kątem zgodności z art. 7 Konstytucji nie jest dopuszczalna.

W związku z tym, że w rozpatrywanych skargach powiązanie takie nie nastąpiło, badanie w zakresie zgodności z art. 7 Konstytucji jest niedopuszczalne, co uzasadnia umorzenie postępowania.

3.2. W związku z tym, że skarżący A. Glapa w piśmie z 17 maja 2011 r. cofnął żądanie badania zgodności art. 116 zaskarżonej ustawy z art. 31 ust. 3 Konstytucji, postępowanie zostało umorzone w tym zakresie.

3.3. We wniesionych skargach konstytucyjnych skarżący jako wzorce kontroli zaskarżonego przepisu wskazują również art. 25 lit. c Paktu w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji, art. 6 ust. 1 Konwencji.

W postępowaniu ze skargi konstytucyjnej P. Góralczyka w postanowieniu z 15 września 2011 r. odmówiono nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej w tym zakresie, co nie zostało zażalone przez skarżącego, należy zatem uznać, że odmowa nadania dalszego biegu jest ostateczna i nie może podlegać badaniu na etapie dalszego rozpoznawania sprawy.

W postępowaniu ze skargi konstytucyjnej A. Glapy konieczne jest odniesienie się do tego zakresu kontroli. Trybunał od momentu wejścia w życie obowiązującej Konstytucji wielokrotnie podkreślał, że szeroki katalog praw i wolności wymienionych w rozdziale II Konstytucji obejmuje i zasadniczo wyczerpuje pojęcie „konstytucyjnych wolności lub praw”, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji. Podstaw skargi konstytucyjnej należy zatem szukać w konkretnych postanowieniach Konstytucji statuujących określone prawo lub wolność.

Oznacza to, że wzorcem kontroli w tym trybie postępowania nie mogą być akty prawa międzynarodowego, niemające rangi konstytucyjnej, w tym również powołane przez skarżącego Konwencja oraz Pakt (por. postanowienia TK: z dnia 18 kwietnia 2000 r., sygn. akt SK 2/99, OTK ZU nr 3/2000, poz. 92, 31 maja 2005 r., sygn. SK 59/03, OTK ZU nr 5/A/2005, poz. 61 oraz wyroki TK z dnia: 8 czerwca 1999 r., sygn. SK 12/98, OTK ZU nr 5/1999, poz. 96; 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144 i 13 stycznia 2004 r., sygn. SK 10/03, OTK ZU nr 1/A/2004, poz. 2).

W związku z powyższym postępowanie podlega umorzeniu w zakresie badania zgodności art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z art. 25 lit. c Paktu w związku z art. 87 ust. 1 Konstytucji oraz art. 6 ust. 1 Konwencji.

4. W konsekwencji, przedmiotem kontroli merytorycznej jest art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z punktu widzenia zgodności z: art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 oraz art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

Trybunał przypomina, że to na skarżącym ciąży obowiązek prawidłowego określenia wzorców kontroli, jak również powołania adekwatnych argumentów pozostających w związku ze wzorcami kontroli mających na celu obalenie domniemania konstytucyjności zaskarżonych przepisów.

Zarzuty koncentrują się na różnicach w regulacjach prawnych odnoszących się do żołnierzy zawodowych w stosunku do innych grup pracowniczych. Wynika ona z porównywania sytuacji prawnej, w jakiej znajdują się różne służby mundurowe w przypadku uchylenia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu ze służby czy uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego itp. W skargach w pierwszej kolejności zostały przywołane regulacje prawne odnoszące się do Policji, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego.

W dalszej kolejności skarżący odwołali się do sytuacji prawnej osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w stosunku do których sąd ustalił, że wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony było nieuzasadnione lub naruszyło przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę.

Analiza przywołanych regulacji prawnych pozwoliła skarżącym na wyciągnięcie wniosku, że podobnej regulacji, jak przewidziana w skarżonym art. 116 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, nie zawierają żadne inne przepisy dotyczące funkcjonariuszy służb publicznych, ani też osób zatrudnionych w ramach stosunków pracowniczych. Co więcej, skarżący wskazują, że w razie uznania zwolnienia za niezgodne z prawem, przepisy innych ustaw odnoszących się do służb mundurowych przewidują przywrócenie do służby i wypłatę świadczeń z tytułu pełnienia służby oraz dodatkowo świadczeń za okres sprzed przywrócenia. Powyższe zostało zakwalifikowane w skargach jako naruszenie zasady równości zawartej w art. 32 Konstytucji.

Nie odnosząc się do zarzutu naruszenia zasady konstytucyjnej, ponieważ będzie to przedmiotem dalszej części uzasadnienia, w tym miejscu zasadne jest zauważenie, że nie wszystkie przywołane regulacje odnoszące się do służb mundurowych umożliwiają kontynuowanie służby, w razie uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji zwalniającej. W przypadku służby w Policji ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687, ze zm.) w art. 42 ust. 3 stanowi, że jeżeli po przywróceniu do służby okaże się, iż mimo zgłoszenia gotowości niezwłocznego podjęcia służby policjant nie może zostać do niej dopuszczony, gdyż po zwolnieniu zaistniały okoliczności powodujące niemożność jej pełnienia, stosunek służbowy ulega rozwiązaniu na podstawie art. 41 ust. 2 pkt 5 tej ustawy (chyba że zaistnieje inna podstawa zwolnienia). Zatem nawet w ramach służb mundurowych istnieją różne regulacje w zakresie kontynuowania służby w przypadku stwierdzenia wadliwości decyzji zwalniającej.

Podobne zastrzeżenia można podnieść w stosunku do pracowników zatrudnionych na podstawie umowy o pracę. Trybunał wskazuje, że nie zawsze, w przypadku ustalenia, iż wypowiedzenie umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony jest nieuzasadnione lub narusza przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę, sąd pracy orzeka o bezskuteczności wypowiedzenia, a jeżeli umowa uległa już rozwiązaniu o przywróceniu pracownika do pracy na poprzednich warunkach albo o odszkodowaniu. Żądanie przywrócenia do pracy zostało przyznane zwolnionemu jako uprawnienie fakultatywne, ale nawet w przypadku skorzystania z tego uprawnienia i żądanie przywrócenia do pracy nie zawsze będzie wiążące dla sądu. Sąd pracy może nie uwzględnić żądania pracownika uznania wypowiedzenia za bezskuteczne lub przywrócenia do pracy, jeżeli ustali, że uwzględnienie takiego żądania jest niemożliwe lub niecelowe. W takim przypadku sąd pracy orzeknie o odszkodowaniu.

5. Przechodząc do merytorycznego rozpatrzenia połączonych skarg Trybunał uznaje, że zarzut naruszenia przez art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych art. 60 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji, jest niezasadny.

Art. 60 Konstytucji przyznaje obywatelom polskim prawo równego dostępu do służby publicznej. Stanowi on, że nabór do tej służby musi być przeprowadzany na jednakowych zasadach dla wszystkich ubiegających się o takie samo stanowisko (funkcję). W doktrynie wskazuje się, że w konstytucyjnym nakazie stosowania „jednakowych zasad” należy rozróżnić dwa aspekty: podmiotowy i przedmiotowy. Z pierwszego aspektu wynika dyrektywa stosowania takich samych zasad selekcji wobec wszystkich osób. Drugi aspekt sprowadza się do dyrektywy stosowania tych samych zasad podczas obsadzania tych samych stanowisk (zob. W. Sokolewicz, *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*, t. 4, Warszawa 2005, s. 7-8).

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, aby ustawa pozostawała w zgodzie z art. 60 Konstytucji musi m.in. określać obiektywne kryteria doboru kandydatów do danej służby oraz regulować zasady i procedurę rekrutacji w taki sposób, aby zapewnić przestrzeganie zasady równości szans wszystkich kandydatów, bez jakiegokolwiek dyskryminacji i

nieuzasadnionych ograniczeń. Przy tym nie odbiera to władzy publicznej możliwości ustalenia szczegółowych warunków dostępu do konkretnej służby, ze względu na jej rodzaj i istotę. Z przywołanej regulacji konstytucyjnej wynika, że nikomu, również obywatelowi polskiemu korzystającemu z pełni praw publicznych, nie przysługuje roszczenie o przyjęcie do służby publicznej (zob. wyrok TK z 9 czerwca 1998 r., sygn. K 28/97, OTK ZU nr 4/1998, poz. 50).

Trybunał Konstytucyjny wypowiadał się również o konieczności zapewnienia obowiązku kontroli przyczyn zwalniania ze służby publicznej, co w badanych przepisach zostało zapewnione. W obu przypadkach decyzje o zwolnieniu ze służby wojskowej zostały poddane kontroli przez sądy administracyjne.

Zarzuty sformułowane przez skarżących koncentrują się wokół stwierdzenia, że przez dostęp do służby publicznej należy rozumieć sytuację, w których żołnierzy zwolnionych przywraca się służby na podstawie stwierdzenia nieważności bądź uchylenia decyzji o zwolnieniu. Przywrócenie, zdaniem skarżących, powinno nastąpić „automatycznie” po tym, jak stwierdzono nieprawidłowości podczas ich zwalniania. Przywołany wzorzec zdaniem skarżących obejmuje również cechę, jaką jest trwałość stosunku pracy.

Podniesione w skargach konstytucyjnych argumenty na poparcie zarzutu nie zasługiwały na aprobatę.

Po pierwsze, nie sposób bez wątpliwości podzielić prezentowanego poglądu, jakoby art. 60 Konstytucji obejmował nie tylko etap dostępu do służby, ale również kolejne etapy. Zwrócił na to uwagę Trybunał w postanowieniu z 11 maja 2009 r., sygn. SK 37/07 (OTK ZU nr 5/A/2009, poz. 74), stwierdzając nieadekwatność postawionego przez skarżącą zarzutu naruszenia równego dostępu do służby publicznej, ponieważ zaskarżona regulacja dotyczyła nie etapu dopuszczenia do służby cywilnej, ale kontynuowania stosunku pracy. Tym samym nie można było również uznać, że przyjęte rozwiązanie doprowadziło do naruszenia wskazanego w skardze prawa podmiotowego zawartego w art. 60 Konstytucji.

Po drugie, za chybiony należało uznać wysunięty w skargach konstytucyjnych argument, mający uzasadniać niezgodność zaskarżonej regulacji z art. 60 Konstytucji, zgodnie z którym żołnierze zawodowi powinni mieć większe niż inni obywatele gwarancje stabilności zatrudnienia. Takie rozwiązanie nie znajduje uzasadnienia w treści Konstytucji.

Po trzecie, według kolejnego zarzutu sformułowanego w skargach konstytucyjnych, zaskarżony przepis ogranicza dostęp do służby publicznej. Z przepisów art. 116 ust. 1 i 2 wynika jednak, że nie zawierają one żadnych sformułowań, które wprowadzałyby ograniczenia prawa do ponownego ubiegania się o przyjęcie na stanowisko w służbie wojskowej. W tej sytuacji nie sposób podzielić zarzutu ograniczenia przez zaskarżony przepis dostępu do służby publicznej. Nieprawidłowa jest również interpretacja zawarta w skargach konstytucyjnych, jakoby odmowa przywrócenia do służby wojskowej oznaczała odmowę dostępu do służby wojskowej jako służby publicznej.

Skarżący uznali, że zasada wyrażona w art. 60 Konstytucji powinna być interpretowana w związku z art. 2 i art. 32.

W odniesieniu do art. 2 Konstytucji w uzasadnieniu skarg konstytucyjnych wskazano brak zgodności zaskarżonego przepisu z zasadą prawidłowej legislacji wywodzoną z zasady demokratycznego państwa prawnego.

Według Trybunału Konstytucyjnego, zasada prawidłowej legislacji zawiera przede wszystkim wymóg dostatecznej określoności przepisów prawa. Naruszenie zasady prawidłowej legislacji prowadzące do niekonstytucyjności przepisu następuje w sytuacji, gdy niejasne i nieprecyzyjne sformułowanie przepisu rodzi niepewność jego adresatów co do ich praw i obowiązków, a także stwarza szerokie pole dla dowolności działania

organów stosujących prawo (zob. wyrok TK z 12 września 2005 r., sygn. SK 13/05, OTK ZU nr 8/A/2005, poz. 91). Art. 116 ust. 1 i 2 jednoznacznie określa skutki m.in. uchylecia lub stwierdzenia nieważności decyzji o zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej lub wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej, wskazując, że data zwolnienia z zawodowej służby wojskowej nie ulega zmianie. Ustawodawca zdecydował o wprowadzeniu uznania, że zwolnienie żołnierza zawodowego nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej dokonanego przez właściwy organ. Zaskarżony przepis nie stwarza żadnego pola dowolności dla działania organów stosujących ten przepis, co prowadzi do stwierdzenia, że nie narusza zasady prawidłowej legislacji zawartej w art. 2 Konstytucji.

W odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 32 Konstytucji uzasadnienia obu skarg pozostają wewnątrznie niespójne. Z jednej strony podnoszone jest, że od zasady równości Konstytucja nie zna żadnych odstępstw i wyjątków, z drugiej – skarżący twierdzą, że zasada równości nie ma charakteru absolutnego i ustawodawca może od niej w pewnych, ściśle określonych przypadkach odstąpić. Również niekonsekwencję można dostrzec, jeśli chodzi o wskazywanie kręgu podmiotów podobnych. W jednej części uzasadnienia skarżący wskazują, że podczas rozstrzygania spraw żołnierzy zawodowych posiłkować się można orzecznictwem sądowym wypracowanym na bazie przepisów obowiązujących w stosunku do innych służb mundurowych, czy nawet pracowników, a w drugiej – że tylko żołnierze zawodowi i funkcjonariusze innych służb mundurowych mają takie same istotne cechy wspólne (a nie pracownicy). Uzasadnia to, zdaniem skarżących, wyciągnięcie wniosków, że podobne muszą być zasady ich zwolnień.

Zarzut naruszenia zasady równości wobec prawa wynikającej z art. 32 Konstytucji skarżący odnieśli do – istniejącego w ramach służb mundurowych – zróżnicowania rozwiązań prawnych w zakresie skutków wyeliminowania z obrotu prawnego decyzji zwalniającej z pełnienia służby. W skargach zostały przytoczone te rozwiązania. Z przywołanego zestawienia nie wynika, co Trybunał wykazał już w uzasadnieniu, że tylko w przypadku żołnierzy zawodowych wyeliminowanie z obrotu prawnego takiej decyzji nie powoduje kontynuacji stosunku służby.

W orzecznictwie TK podkreśla się, że realizacja konstytucyjnej zasady równości nie oznacza konieczności przyznawania wszystkim grupom podmiotów jednakowych praw i jednakowych obowiązków. Niejednokrotnie do prawidłowej realizacji przywołanej zasady wymagane jest ukształtowanie praw i obowiązków poszczególnych grup obywateli w sposób zróżnicowany. W zależności od podmiotowego i przedmiotowego zakresu poszczególnych regulacji ustawowych, sfera praw i obowiązków może być, a czasami wręcz powinna, być kształtowana w inny sposób. Zasada równości wobec prawa obejmuje uprawnienie ustawodawcy do odmiennego kształtowania sfery praw i obowiązków określonej kategorii podmiotów, pod warunkiem że te odmiennie (niejednakowe dla wszystkich) zasady oparte będą na istniejących pomiędzy poszczególnymi kategoriami podmiotów odmiennościach ich sytuacji faktycznej. W procesie kontroli zgodności rozwiązań prawnych z zasadą równości wobec prawa najpierw trzeba ustalić, czy porównywane grupy podmiotów należą do grupy relewantnej, czyli czy charakteryzują się takimi samymi lub podobnymi cechami w stopniu równym.

Skarżący do tej samej grupy relewantnej zakwalifikowali żołnierzy zawodowych oraz inne służby mundurowe, a przywołane różne rozwiązania prawne w zakresie przywracania do służby potraktowali jako naruszenia zasady równości wobec prawa. Sam fakt, iż stosunki służbowe żołnierzy zawodowych (a także innych służb mundurowych) nie są stosunkami pracy, lecz mają charakter stosunków administracyjnoprawnych, nie jest wystarczającą przesłanką traktowania wszystkich służb mundurowych jako zawsze należących do tej samej grupy relewantnej. Brak możliwości porównania sytuacji prawnej

żołnierzy zawodowych do innych formacji mundurowych w zakresie kształtowania zasad zwolnienia ze służby wojskowej jest skutkiem tego, że żołnierze stanowią korpus o szczególnym statusie prawnym, wynikającym zarówno z istoty służby wojskowej, jak i jej celu. Trybunał konsekwentnie w orzecznictwie podkreślał, że „[z] uwagi na szczególny charakter służby i specyfikę armii opartej na hierarchicznym podporządkowaniu, rozkazodawstwie oraz jednoosobowym dowodzeniu konieczne jest wprowadzenie szeregu ograniczeń. W praktyce oznacza to konieczność zastosowania rozwiązań umacniających spójność i sprawność armii. Żołnierz służby zawodowej, decydując się świadomie na jej pełnienie, powinien zdawać sobie sprawę z istniejących ograniczeń” (wyrok TK z 9 czerwca 1997 r., sygn. K 24/96, OTK ZU nr 2/1997, poz. 20).

Reasumując, skoro żołnierze oraz inni funkcjonariusze służb mundurowych nie występują w relewantnej sytuacji, nie można było uznać, że zaskarżony przepis odnoszący się do skutków uchylecia lub stwierdzenia nieważności wypowiedzenia stosunku służbowego, może być uznany za sprzeczny z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa, wynikającą z art. 32 Konstytucji. W tej sytuacji należało stwierdzić, że zaskarżony przepis jest zgodny z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

5.1. Kolejny wzorzec, z którym art. 116 ust. 1 i 2 zaskarżonej ustawy ma pozostawać, zdaniem skarżących, niezgodny, stanowi art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Również zarzuty naruszenia przez kwestionowany przepis art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji, zdaniem Trybunału Konstytucyjnego, nie zasługują na uwzględnienie.

Odwołując się do zasady równości, skarżący wskazali ten sam krąg podmiotów mających tę samą cechę relewantną (służby mundurowe), co w przypadku poprzedniego wzorca, tj. art. 60 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Jak już Trybunał wykazał, żołnierze oraz inni funkcjonariusze służb mundurowych i pracownicy nie występują w relewantnej sytuacji w zakresie rozwiązań odnoszących się do zwalniania ze służby, stąd brak jest możliwości dowodzenia, że zaskarżona regulacja może być uznana za sprzeczną z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa wynikającą z art. 32 Konstytucji.

Skarżący nie powołali dodatkowych argumentów odnoszących się do zasady poprawnej legislacji wywodzonej z art. 2 Konstytucji, a umieszczając ją związkowo z innym wzorcem kontroli, kierują ją nadal w stosunku do art. 116 ust. 1 i 2 zaskarżonej ustawy. W konsekwencji uwagi poczynione we wcześniejszej części wyroku o zgodności zaskarżonej regulacji z zasadą prawidłowej legislacji pozostają aktualne również w stosunku do tego wzorca kontroli.

Niezależnie od zajętego stanowiska należy zauważyć, że z art. 65 ust. 1 Konstytucji wynika zakaz stanowienia ograniczeń, które chociaż nie mają charakteru formalnego zakazu, to uniemożliwiają lub znacznie utrudniają korzystanie z wolności pracy przez wyodrębnioną kategorię osób. Podkreślenia wymaga, że do ustawodawcy należy wybór celu i środków określonej regulacji ustawowej. Ten cel jednak powinien znajdować uzasadnienie w konstytucyjnej aksjologii, a środki powinny pozostawać w odpowiedniej proporcji do zamierzonego rezultatu. W szczególności jasne jest, że państwo w szerokim zakresie może określać sytuację prawną funkcjonariuszy, w tym żołnierzy zawodowych, często regulując ich prawa i obowiązki odmiennie, aniżeli wskazują na to zasady ogólne unormowane w ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, ze zm.; dalej: kodeks pracy), co wynika m.in. z wypełniania obowiązku zapewnienia bezpieczeństwa państwa czy też porządku publicznego.

Na poparcie twierdzenia o niezgodności zaskarżonego przepisu ze wskazanym wzorcem konstytucyjnym skarżący wskazują, że odmawiając przywrócenia do służby, niejako zabroniono jej kontynuowania na dotychczasowych zasadach. Trudno bez

wątpliwości podzielić stanowisko o mieszczeniu się powyższego zarzutu w zakresie art. 65 ust. 1 Konstytucji. Niewątpliwie jest natomiast, że przyjęte w art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych rozwiązanie nie zawiera żadnych ograniczeń związanych z wyborem i wykonywaniem zawodu. Osoby zwolnione ze służby mogą, jak inni kandydaci, ubiegać się o dostęp do służby na takich samych zasadach.

5.2. Kolejny ze wskazanych wzorców kontroli to art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji. Zaskarżone przepisy są zgodne z przywołanym wzorcem kontroli.

Art. 77 ust. 1 Konstytucji stanowi, że każdy ma prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została mu wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej. Zasada wprowadza odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez organy władzy publicznej w wyniku bezprawnych działań (lub bezczynności) w zakresie wykonywania zadań publicznych.

Zaskarżony art. 116 ust. 1 i 2 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych nie zawiera regulacji odnoszących się do ewentualnego odszkodowania za wyrządzoną szkodę. Ponadto, ani w skargach konstytucyjnych, ani w pismach procesowych, nie zawarto żadnych argumentów mających świadczyć o braku zgodności art. 116 ust. 1 i 2 zaskarżonej ustawy ze wskazanymi wzorcami konstytucyjnymi, co prowadzi do konkluzji, że domniemanie zgodności z Konstytucją nie zostało obalone.

5.3. W następnej kolejności Trybunał odniesie się do badania zgodności art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych z przywołanymi w skargach konstytucyjnych wzorcami kontroli.

Wprawdzie skarżący P. Góralczyk w piśmie procesowym z 17 maja 2011 r. stwierdził, że nie dysponuje ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy. Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z 15 września 2011 r. odmówił nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej m.in. w zakresie badania zgodności art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, co nie zostało zaskarżone w zażaleniu z 6 października 2011 r. Następnie Trybunał w postanowieniu z 18 kwietnia 2012 r. uwzględnił zażalenie i nadał bieg skardze w zakresie zaskarżonym w zażaleniu. W pozostałym zakresie, a więc w zakresie badania zgodności art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, odmowa nadania dalszego biegu jest jednak ostateczna i nie może podlegać badaniu na etapie dalszego rozpoznawania sprawy.

Skarżący A. Glapa, w piśmie procesowym z 30 listopada 2011 r., wskazał, że nie dysponuje ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy. Jednak w piśmie procesowym z 30 stycznia 2012 r. stwierdził, że decyzja nr 467/2009 z 9 listopada 2009 r. Dowódcy Śląskiego Okręgu Wojskowego była wydana na podstawie art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, stąd zasadna jest kontrola również w tym zakresie. Żadne ze wskazanych pism nie zawiera uzasadnienia prezentowanych odmiennych stanowisk.

Na mocy decyzji nr 467/2009, z którą skarżący łączy naruszenie konstytucyjnych praw lub wolności, organ orzekł, że data zwolnienia ze służby skarżącego nie uległa zmianie, uznał także, że zwolnienie nastąpiło w drodze wypowiedzenia stosunku służbowego zawodowej służby wojskowej i przyznał odszkodowanie od Skarbu Państwa w wysokości liczonej zgodnie z art. 116 ust. 3 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Można zatem uznać, że skarżący dysponuje ostatecznym orzeczeniem wydanym na podstawie art. 116 ust. 3 tej ustawy, co uzasadnia odniesienie się do tej części skargi konstytucyjnej.

Zdaniem Trybunału, skarżący nie obalił domniemania konstytucyjności zaskarżonego przepisu, nie wykazał, że regulacja zawarta w art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy uniemożliwia dochodzenie odszkodowania na podstawie innych przepisów. Nie przedstawił orzeczenia, z którego wynikałoby, że dochodził np. na podstawie kodeksu cywilnego odszkodowania za szkodę wyrządzoną zwolnieniem, i pomimo wyrządzenia szkody o wartości większej niż wynikająca z art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy, odmówiono mu wypłaty odszkodowania w pozostałym zakresie.

W związku z powyższym należało uznać art. 116 ust. 3 zaskarżonej ustawy za zgodny z art. 60 w związku z art. 2 i art. 32, art. 65 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32, art. 77 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 Konstytucji.

W związku powyższym Trybunał Konstytucyjny orzekł jak w sentencji.